

Voortgezet onderwijs in de Hoeksche Waard 20ste eeuw

Tot 1901 bestond er geen leerplicht

Els van Gemenen - Museum Hoeksche Waard

Museum Hoeksche Waard bestaat 50 jaar. Dit wordt gevierd van maart 2018 tot maart 2019. In de expositie '4000 jaar Hoeksche Waard' in boerderij Oost Leeuwenstein in Heinenoord, wordt de bezoeker meegenomen langs 50 onderwerpen, die samen de geschiedenis van de Hoeksche Waard vertellen. Zij zijn het onderwerp van een wekelijkse column.

Tot 1901 bestond er geen leerplicht, dus kinderen uit grote gezinnen, waar elke bijdrage aan de huishoudportemonnee welkom was, gingen aan het werk in plaats van naar school. Leren deed je wel in de praktijk, zo was het altijd al gegaan. "Voor hem die vruchten plukken wil, is wensen niet genoeg. De arm moet uit de mouw, de hand moet aan de ploeg". Werkeloosheid en armoede namen toe en De Hollandsche Maatschappij van Landbouw bewerkstelligde relevante cursussen. De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, die streefde naar individuele en maatschappelijke ontplooiing, stimuleerde ouders hun kinderen onderwijs te laten genieten. De schoolmeester selecteerde leerlingen die geschikt waren voor de Rijk-snormaalschool, zoals meester Welker in Numansdorp, zodat zij later zichzelf verdienstelijk konden maken in het onder-

wijs. Theda Mansholt gaf vorm aan opleiding voor huishoudonderwijs. Een cursus - niet al te wetenschappelijk - voor boerinnen, maar vooral 'in overeenstemming met de eischen der streek van haren stand de aanstaande echtgenooten van landbouwers de kennis te verschaffen, die

KINDEREN GINGEN AL VROEG WERKEN IN PLAATS VAN NAAR SCHOOL

haar in staat zal stellen, hare toekomstige plaats als huisvrouw, moeder en boerin op de meest doeltreffende wijze te vervullen'. In 1923 opende de Land- en tuinbouwschool voor jongens haar deuren in Klaaswaal, in 1939 gevolgd door de Landbouwhuishoudschool voor meisjes. De nadruk lag op het werken op een boerderij. In 1949 opende in Oud-Beijer-

Ambachtsschool te Oud-Beijerland, gebouwd in 1906 aan de Oostkade.

land de Nijverheidsschool voor Meisjes: koken, wassen en strijken, naaien en handwerken, maar ook kinderverzorging en opvoeding waren hier de leervakken. Het duurde een kwart eeuw voordat de Ambachtsschool in Oud-Beijerland er daadwerkelijk stond. De Confessionelen

hielden de bouw ervan tegen. Bestaande ondernemers waren bang voor teveel concurrentie, wanneer de opleiding was voltooid. Teveel voortgezet onderwijs aan het 'gewone' volk was intimiderend. In het Nieuwsblad voor de Hoeksche Waard en IJsselmonde vonden emotionele uiteenzet-

tingen plaats over het belang van onderwijs en de raadsvergaderingen werden door velen bezocht, ja er werd zelfs over gestemd in het dorp. Er was inmiddels ook sprake van de wens tot oprichting van een H.B.S. Kinderen daartoe in staat moesten op jonge leeftijd naar de grote stad en het openbaar

vervoer was niet toereikend. Geen ideale situatie! De Openbare en Christelijke Mulo kwamen voort uit het basisonderwijs. Er werden scholen gebouwd in Oud-Beijerland en in de tweede helft van de 20ste eeuw ook in Numansdorp.